मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालय

सेवा आयोग

प्रशासन सेवा, लेखा समूह, छैठौं तहको लेखा अधिकृत पदको
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

पदको विवरण

सेवा : प्रशासन	समूह : लेखा
पद : लेखा अधिकृत	तह : छैठौं

पाठ्यक्रमको रूपरेखा

यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार दुई चरणमा परीक्षा लिइनेछ

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा पूर्णाङ्क : १५०
द्वितीय चरण : (क) कम्प्युटर सीप परीक्षण पूर्णाङ्क : ३०
(ख) अन्तर्वार्ता पूर्णाङ्क : २५

तालिका (१)

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा

पत्र	विषय	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या	समय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क
प्रथम	खण्ड (क) सामान्य ज्ञान र बौद्धिक परीक्षण	वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न	३० प्रश्न X १ अंक =३०	३० मिनेट	१००	४०
	खण्ड (ख) शासनप्रणाली र व्यवस्थापन	विषयगत छोटो उत्तर आउने प्रश्न	८ प्रश्न X ५ अंक =४०	२ घण्टा ३० मिनेट		
		विषयगत लामो उत्तर आउने प्रश्न	३ प्रश्न X १० अंक = ३०			
द्वितीय	सेवासम्बन्धी विषय	विषयगत छोटो उत्तर आउने प्रश्न	६ प्रश्न X ५ अंक = ३०	२ घण्टा	५०	२०
		विषयगत लामो उत्तर आउने प्रश्न (एउटा समस्यामूलक प्रश्नसमेत)	२ प्रश्न X १० अंक= २०			

तालिका (२)

द्वितीय चरण : कम्प्युटर सीप परीक्षण र अन्तर्वार्ता

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
कम्प्युटर सीप परीक्षण	३०	प्रयोगात्मक	३० मिनेट

अन्तर्वार्ता	२५	मौखिक	

द्रष्टव्य :

१. यो पाठ्यक्रमको योजनालाई प्रथम चरण र द्वितीय चरण गरी दुई भागमा विभाजन गरिएको छ ।
२. माथि उल्लेखित सेवा/समूह, तह र पदको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम उपर्युक्तबमोजिम हुनेछ ।
३. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
४. वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तरबापत सही उत्तर दिँदा पाउने अंकको २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा अङ्क कट्टा गरिने छैन ।
५. वस्तुगत बहुउत्तर हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले चार वटा उत्तरमध्ये एउटा मात्र उत्तरको नम्बर लेख्नुपर्नेछ ।
६. बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्यालकुलेटर प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
७. विषयगत प्रश्नका हकमा तोकिएको अंकका लागि एउटा प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुईभन्दा बढी भाग वा दुई वा बढी प्रश्नहरू सोध्न सकिनेछ ।
८. परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अंक र अङ्कभार सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिइएअनुसार हुनेछ ।
९. परीक्षामा परीक्षार्थीले मोवाइल, प्रोग्रामेवल क्यालकुलेटर, स्मार्ट-वाच वा यस्तै प्रकारका विद्युतीय उपकरण परीक्षा हलमा लैजान पाइने छैन ।
१०.प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
११. प्रथम चरणको लिखित परीक्षामा छनौट भएका उम्मेदवारहरूको प्राप्ताङ्क र द्वितीय चरणको प्रयोगात्मक परीक्षा तथा अन्तर्वार्ताको अंकको कूल योगका आधारमा अन्तिम परीक्षाफल प्रकाशित गरिनेछ ।
१२. यो पाठ्यक्रम मितिः २०७९/०९/१७ देखि लागु हुनेछ ।

लिखित परीक्षाका विषयवस्तु

प्रथम पत्र

खण्ड (क): सामान्य ज्ञान र बौद्धिक परीक्षण **पूर्णाङ्क : ३०**

१. भूगोल २

१.१ विश्वको भूगोल : महादेशहरू, प्रमुख नदी तथा महासागरहरू, हावापानी र जलवायु, सभ्यता, भूपरिवेष्टित मुलुकहरू, जनसख्या र आकारमा विश्वका १० ठूला तथा साना मुलुकहरू

१.२ नेपालको भूगोल : हिमाल, पहाड र तराई; नदीनाला; वनजङ्गल; राष्ट्रिय निकुञ्ज र आरक्षणहरू; बसोवास र बसाँइसराइ; सहरीकरण; सीमाना

२. इतिहास, संस्कृति र सामाजिक अवस्था २

२.१ विश्व इतिहासः पहिलो र दोश्रो विश्व युद्ध, स्पेनिस फ्लु (१९१८/१९२०), भारतको स्वतन्त्रता सग्राम, सार्क राष्ट्रहरूको संक्षिप्त इतिहास, सोभियत सङ्घको विघटन, सन् २००१ सेप्टेम्बर ११ मा अमेरिकामा भएको हमलाबाट सुरू भएको अन्तर्राष्ट्रिय आतङ्कवाद, चीनको सांस्कृतिक क्रान्ति र आर्थिक विकास

२.२ नेपालको इतिहास : बाइसे चौबिसे राज्यहरू, नेपालको एकीकरण, सुगौली सन्धि, राणा शासन, नेपाल भारत मैत्री सन्धि, १९५०, प्रजातन्त्रको स्थापना, जनमत सग्रह, बहुदलीय व्यवस्था, सशस्त्र द्वन्द्व र यसका असर, बृहत शान्ति सम्झौता, गणतन्त्रको स्थापना, संविधान सभा र त्यसपछिको सरकार गठन

२.३ नेपालमा प्रजातन्त्र तथा गणतन्त्र प्राप्तिका लागि भएका आन्दोलनहरू

२.४ नेपालका प्रचलित धर्म, संस्कृति, जातजाति, भाषा, साहित्य र कला

२.५ प्रदेश नं. १ को भौगोलिक, सामाजिक, धार्मिक, सांस्कृतिक, आर्थिक तथा राजनीतिक अवस्थासम्बन्धी जानकारी

२.६ खेलकुद तथा मनोरन्जनसम्बन्धी विविध जानकारी ।

३. अर्थ व्यवस्था २

३.१. विश्व अर्थ व्यवस्था : महान मन्दी (१९२९ देखि १९३९), बजार अर्थव्यवस्था, समाजवादी अर्थव्यवस्था, सन् २००७/०८ को वित्तीय सङ्कट, भूमण्डलीकरण (Globalization), निजीकरण, सहकारी अर्थ व्यवस्थाको अभ्यास ।

३.२ नेपालको अर्थ व्यवस्था : स्रोत तथा पूर्वाधारहरू, योजनावद्ध विकास, चालू आवधिक योजना (संघ र प्रदेश नं. १) को प्राथमिकता र उद्देश्य

३.३ नेपालको वैदेशिक व्यापार र लगानी, निजी क्षेत्र, सहकारी क्षेत्र, समग्र आर्थिक अवस्था, देशको गरिबी र प्रादेशिक अवस्था, वित्त तथा मौद्रिक नीति, बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू

४. विज्ञान, प्रविधि र स्वास्थ्य विषयमा जानकारी २

४.१ विज्ञान तथा प्रविधिले मानव जीवन र समाजमा पारेको प्रत्यक्ष प्रभाव

४.२ प्रमुख वैज्ञानिक अन्वेषण र आविष्कारहरू, प्रसिद्ध वैज्ञानिक र तिनको योगदान

४.३ क्रमविकास र वंशाणु, स्वास्थ्य, रोग, खोप, पोषण र सरसफाइ

४.४ नेपालको शिक्षा र साक्षरता, विद्यालय शिक्षा, उच्च शिक्षा, प्राविधिक जनशक्ति, रोजगारीको अवस्था, वैदेशिक रोजगारी, विप्रेषण आय र अर्थतन्त्रसँगको सम्बन्ध र रोजगार वृद्धिका कार्यक्रमहरू ।

४.५ वातावरण प्रदूषण तथा जलवायु परिवर्तन

४.६ स्वास्थ्य : नेपालका प्रमुख स्वास्थ्य सूचकहरू, घातक सरुवा रोगहरू, नसर्ने घातक रोगहरू, एचआइभी एड्स, महामारी, कोभिड १९ सम्बन्धी विविध जानकारी

५. विपद् र वातावरण : भोकमरी, कुपोषण, खाद्य सुरक्षा, भूकम्प, साइक्लोन, भोल्कानो, ट्रोनाडो, बाढी–पैह्रो, सडक दुर्घटना, जलवायु परिवर्तन, कार्बन व्यापार, दिगो विकासका लक्ष्यहरू, वातावरणसम्बन्धी महत्वपूर्ण सभा सम्मेलन तथा सहमतिहरू । २

६. राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक घटना तथा नवीनतम गतिविधिहरू १

७. शासकीय प्रणाली : नेपालका संविधानहरू, संघीयता, राजनैतीक दलहरू, निर्वाचनपद्धति, विभिन्न तहका शासकीय संरचना (सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तह) र एकल तथा साझा अधिकार क्षेत्रहरू, विभिन्न तहका शासकीय संरचनाहरूबीच आपसी समन्वय र सहकार्यका क्षेत्रहरू, स्रोतको बाँडफाँड २

८.नेपालका सांस्कृतिक सम्पदा, पर्यटकीय स्थल तथा प्रमुख पर्यटकीय गतिविधिहरू, पर्यटन उद्योग व्यवसायको अवस्था, पर्यटन पूर्वाधार एवम् प्राकृतिक सम्पदाहरू २

९. विज्ञान : सौर्यमण्डल, ग्रह–नक्षत्रहरू १

१०. कम्प्युटर र इन्टरनेट प्रविधि : World Wide Web को स्थापना र प्रयोग, कम्प्युटर प्रविधिको विकास र उपलब्धि, स्याटेलाइट प्रविधिको विकास र प्रभाव, इन्टरनेट र सामाजिक सञ्जालको उपयोग, कम्प्युटर उपयोगमा प्रयोग गरिने महत्वपूर्ण शब्दावली (Glossary) २

११. राजनीति २

(क) विश्वमा प्रचलनमा रहेका राजनीतिक व्यवस्थाहरू: संवैधानिक राजतन्त्र, राजतन्त्र (Absolute Monarchy), गणतन्त्र, बहुदलीय व्यवस्था, एकात्मक र संघीय शासनव्यवस्था, कार्यकारी राष्ट्रपति, कार्यकारी प्रधानमन्त्री, साम्यवादी व्यवस्था, संसदीय व्यवस्था

(ख) नेपाल र विश्वमा प्रचलनमा रहेका राजनीतिक प्रतिनिधित्वका प्रणालीहरू

(ग) विश्वका प्रमुख राजनीतिक नेता र उनका योगदानहरू

(घ) नेपालका प्रमुख राजनीतिक व्यक्तित्वहरूको बारेमा सामान्य जानकारी

१२. खेल, साहित्य, सङ्गीत, कला र पुरस्कार : ओलम्पिक, विश्व कप (फुटबल र क्रिकेट), साफ खेलकुद सम्बन्धी जानकारी, नेपालका प्रमुख खेलाडीहरूका बारेमा जानकारी, नेपाली साहित्य, कला र सङ्गीत एवम् राष्ट्रिय स्तरका पुरस्कारसम्बन्धी जानकारी २

१३. व्यवस्थापनका सिदान्तहरू : अड्डातन्त्रको सिद्धान्त (Bureaucratic theory), वैज्ञानिक व्यवस्थापन सिद्धान्त (Scientific Management Principle), प्रशासकिय संगठनको सिद्धान्त (Administrative Management), आवश्यकताको पदसोपान सिद्धान्त (Hierarchy of Needs Theory), डगलस म्याग्रेरको सिद्धान्त (Theory X and Y of Douglas McGregor), मानव सम्पर्क सिद्धान्त (Human Relation Theory), शास्त्रीय व्यवस्थापन सिद्धान्त (Classical Management Theory), आधुनिक व्यवस्थापन सिद्धान्त (Modern Management Theory), मेट्रिक्स व्यवस्थापन सिद्धान्त (Matrix Management Theory), व्यवस्थापनका कार्यहरू (Function of Management-POSDCORB), गान्ट चार्ट (Gantt chart), सामूहिक सौदाबाजि (Collective Bargaining) २

१४. सामान्य बौद्धिक परीक्षण ६

१४.१ शाब्दिक तार्किक परीक्षण

बोध, शब्दज्ञान, अनुक्रम, समरुपता, वर्गीकरण, दिशा र दूरी पत्ता लगाउने, श्रेणीक्रम, पंक्तिक्रम, छुटेका अक्षर र संकेत भर्ने, कोडिङ डिकोडिङ, तार्किक विश्लेषण, भनाइ र कारण, आगमन, निगमन, कार्य अवस्था र सिलसिला

१४.२ मात्रात्मक तार्किक परीक्षण

अनुक्रम, समरुपता, वर्गीकरण, मेट्रिक्स, साझा गुण, छोडिएका संख्या मिलाउने, कोडिङ, तथ्यांक जाँच, अंकगणितीय तर्क, अनुपात, भिन्न, प्रतिशत, नाफा-नोक्सान, समय र कार्य, औसत, मिति र पात्रो

१४.३ अशाब्दिक तार्किक परीक्षण

अनुक्रम, समरुपता, वर्गीकरण, भेन चित्र, चित्रात्मक विश्लेषण, मेट्रिक्स, ऐनामा देखिने आकृति, पानीमा देखिने आकृति, बिन्दु स्थान, क्युब र डायस

खण्ड (ख) **शासनप्रणाली र व्यवस्थापन** ७०

१. राज्य र शासन १५

१.१ शासकीय व्यवस्था र यसका आधारभूत पक्षहरू, अवधारणा, सन्दर्भ र विशेषताहरू

१.२ शासनको राजनीतिक तथा प्रशासनिक संरचना

१.३ सूचनाको हक र पारदर्शिता

१.४ राष्ट्र निर्माण र राज्य निर्माण

१.५ नेपालको शासन प्रणाली

२. संविधान र कानुन २०

२.१ संविधानवाद, नेपालको संवैधानिक विकासक्रम र नेपालको वर्तमान संविधान

२.२ मानव अधिकार

२.३ नागरिक चेतना, नागरिकका कर्तव्य र जिम्मेवारीहरू

२.४ कानुनका स्रोतहरू तथा नेपालमा कानुन निर्माणको प्रकृया

२.५ कानुनको शासन, लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यता, समावेशीकरण, समानुपातिक प्रतिनिधित्व तथा सकारात्मक विभेद

२.६ राज्यशक्तिको बाँडफाँड तथा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका अधिकार

२.७ संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको व्यवस्थापिका, कार्यकापलिका र न्यायपालिकाको स्वरूप तथा नियन्त्रण र सन्तुलनसम्बन्धी व्यवस्था

२.८ संसदीय समितिहरू र संवैधानिक निकायहरूको व्यवस्था

२.९ महत्वपूर्ण कानुनी व्यवस्थाहरू : भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९, अख्तियार दुरूपयोग अनुसन्धान आयोग ऐन, २०४८, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नियमावली २०६४, सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ र सुशासन (व्यवस्थापन तथा संञ्चालन) ऐन, २०६४

३. सार्वजनिक सेवा तथा व्यवस्थापन १५

३.१ सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, सेवा प्रवाह गर्ने तरिका तथा माध्यमहरू, क्षेत्र, विशेषता र भूमिका

३.२ सार्वजनिक सेवामा तटस्थता, प्रतिबद्धता, पारदर्शिता र उत्तरदायित्व

३.३ सार्वजनिक कोषको सदुपयोग, सदाचार, नैतिकता र जवाफदेहिता

३.४ विद्युतीय शासन तथा सुशासन : अवधारणा, विशेषताहरू, सुशासनका लगि भएका संरचनागत व्यवस्थाहरू, प्रमुख समस्या र कारणहरू, सूचना प्रविधिको उपयोग

३.५ सार्वजनिक नीति निर्माण प्रक्रिया : सार्वजनिक नीतिको परिचय, सार्वजनिक नीति तर्जुमा, नीति विश्लेषण, कार्यान्वयन र मूल्याङ्कन, महत्त्वपूर्ण शिक्षा नीतिहरू

३.६ सार्वजनिक सेवा व्यवस्थापन र कर्मचारीतन्त्र : सेवा प्रवाहको प्रभावकारिता, कर्मचारी अनुशासन र आचरणसम्बन्धी व्यवस्थाहरू, सूचनाको हक र सूचना सम्प्रेषणसम्बन्धी व्यवस्थाहरू, क्षतिपूर्तिसहितको नागरिक बडापत्र, गुनासो व्यवस्थापन, सार्वजनिक सुनुवाइ, सुपरीवेक्षण र अनुगमन, विभागीय कारवाही र पुरस्कारसम्वन्धी व्यवस्था ।

३.७ नागरिक समाज एवम् सञ्चार जगतको भूमिका

३.८ साार्वजनिक संस्थानको अवधारण तथा नेपालमा सार्वजनिक संस्थानको भूमिका

४. स्रोत व्यवस्थापन र योजना २०

४.१ मानव संशाधन व्यवस्थापन : प्राप्ति, विकास, उपयोग र संभार तथा सामाजिकीकरण

४.२ सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन : योजना प्रणाली, बजेट प्रणाली, वित्तीय अनुशासन, वित्तीय सुपरीवेक्षण, अनुगमन मूल्यांकन,

४.३ लेखा प्रणाली, लेखापरीक्षण र बेरुजु

४.४ वित्तिय व्यवस्थापन र सामाजिक उत्तरदायित्व

४.५ सहभागितामूलक योजना र विकास

४.६ नेपालको योजनाबद्ध विकास : आवधिक योजनाको अवधारणा, नेपालमा योजनाबद्ध विकासको पृष्ठभूमि, प्रदेश नं. १ को चालू आवधिक योजनाको लक्ष्य, उदेश्य र प्राथमिकताहरू, आयोजना वा परियोजनाको अवधारणा तथा विभिन्न चरणहरू

४.७ सार्वजनिक खरिद व्यवस्थापन

नमुना प्रश्नरू

बहुवैकल्पिक प्रश्नहरु (प्रतिप्रश्न १ अंक)

१. मध्यकालमा बनेका काठका धेरै मूर्तिहरू कहाँको काष्ठकला संग्रहालयमा संरक्षित छन् ।

क) पाटन ख) काठमाडौं

ग) भक्तपुर घ) कीर्तिपुर

२. कुन जलवायविक प्रदेशमा न्यूनतम ताप भिन्नता भेटिन्छ ?

क) भूमध्य प्रदेश ख) मनसून प्रदेश

ग) उष्ण प्रदेश घ) भूमध्य सागरीय प्रदेश

३. तल उल्लिखित महासन्धिहरूमा कुन नेपालको पक्षमा भएको छ ।

१. बाल अधिकारसम्बन्धी महासन्धि

२. महिलाविरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलनसम्बन्धी महासन्धि

३. यातना तथा अन्य क्रुर अमानवीय या अपनाजनक व्यवहार वा दण्ड बिरुद्धको महासन्धि

४. दासत्व महासन्धि

उपरोक्त महासन्धि लागू भएको मितिको आधारमा तलकामध्ये कुन क्रम सही छ ?

क) ४-३-२-१ ख) ४-२-३-१

ग) २-३-४-१ घ) १-२-३-४

छोटो उत्तर आउने प्रश्नहरू (प्रतिप्रश्न ५ अंक)

१. सुशासनलाई प्रभावकारी बनाउन सूचनाको हक र पारदर्शीताले एक आपसलाई प्रबर्द्धन गर्छन् भन्ने विषयमा आफ्नो विचार प्रस्तुत गर्नुहोस । ५

२. नेपालको संविधानको मूलभूत विशेषताहरू उल्लेख गर्दै मौलिक हक र राज्यका नीतिहरू बीचको फरक छुट्याउनुहोस् । (२.५+२.५)

लामो उत्तर आउने प्रश्नहरू (प्रतिप्रश्न १० अंक)

१. सार्वजनिक खरिद ऐन नियममा उल्लेखित खरिद विधिहरू वारे उल्लेख गर्दै खरिद विधिलाई प्रभावकारी बनाउने उपयुक्त सुझाव दिनुहोस् । (४+६)

द्वितीय पत्र : सेवासम्बन्धी विषय **पूर्णाङ्क : ५०**

१. लेखा ५

१.१ आधारभूत लेखाको अवधारणा तथा सिद्धान्त, नगद, प्रोदभावी (Accrual) तथा सुधारिएको प्रोदभावी लेखाङ्कन प्रणाली, लेखाङ्कन अभिलेख प्रवाह (Accounting Flow Chart), कारोबार विश्लेषण, प्रारम्भिक लेखाङ्कन र खातामा प्रविष्टि, खाता सूची (Chart of Accounts) को अवधारणा, लेखामा आयको पहिचान तथा मापन (Income Recognition and Measurement), बैंक हिसाब समायोजन विवरण, लेखा त्रुटि पहिचान, आधारभूत वित्तीय विवरणहरूको तयारी, Preparation of Income Statement, Balance sheet and Statement of Cash Flows, वित्तीय विश्लेषणका तरिकाहरू (Financial Ratio analysis)

१.२ लगानी आयोजनाहरूको मूल्यांङ्कन गर्ने तरिकाहरू (Evaluation Techniques of Investment Projects)

१.३ लेखा परीक्षण : आन्तरिक नियन्त्रणका तरिकाहरू, लेखा परीक्षणका प्रकार, आन्तरिक लेखा परीक्षणको तरिका, अन्तिम लेखा परीक्षणका सिद्धान्त, लेखापरीक्षण प्रविधि (लेखा परीक्षण कार्यक्रम, भौचिङ्ग, सम्पत्ति दायित्वको छानविन तथा मूल्याङ्कन, लेखा परीक्षण टिपोट) कार्यमूलक लेखा परीक्षण, लेखापरीक्षण मापदण, कर लेखापरीक्षण (Tax Audit), जालसाजी अनुसन्धानका तरिका (Fraud Investigation)

२. लेखा प्रणाली ५

२.१ लेखा प्रणालीको अर्थ, अवधारणा, सरकारी लेखा र व्यावसायिक लेखाका भिन्नाताहरू

२.२ जिन्सी लेखा व्यवस्था

२.३ राजस्व शीर्षक र खर्च शीर्षकको वर्गीकरण तथा व्याख्या

३. व्यावसायिक लेखा प्रणाली १५

३.१ व्यावसायिक लेखाको अवधारण र लेखाका सर्वमान्य सिद्धान्त (Accounting Concepts and Generally Accepted Accounting Principles)

३.२ व्यावसायिक लेखाको उद्देश्य, क्षेत्र तथा कार्य (Objective, Scope and Function of Accounting)

३.३ लेखापालनमा सम्भावित त्रुटि र त्यसको शुद्धिकरण (Accounting Errors and their ratification)

३.४ भौचर/लेजर, क्यासबुक, कन्ट्रोल लेजर

३.५ सन्तुलन परीक्षण (Trial Balance)

३.६ आय-व्यय विवरण (Income & Expenditure Statement)
३.७ कोष प्रवाह विवरण (Funds Flow Statement)
३.८ बासलात - सम्पत्ति र दायित्वको वर्गीकरण, स्थिर सम्पत्ति र दायित्व, चालु सम्पत्ति र दायित्व, भौतिक र अभौतिक सम्पत्ति (Tangible and Intangible Assets), दीर्घकालीन दायित्व (Long-term liabilities), सम्भाव्य दायित्व (Contingent Liabilities)
३.९ आयव्यय लेखा (Income and Expenditure Accounts)
३.१० जगेडा (Reserve)
३.११ विनिमेय संयन्त्रहरू (Negotiable Instruments)
३.१२ बैंक सन्तुलन हिसाब (Bank Reconciliation Statement)

४. लागत लेखा (Cost Accounting) ५

४.१ लागत लेखाको अवधारणा र उद्देश्य
४.२ लागतका तत्वहरू (Elements of Cost)
४.३ लागत व्यवहार (Cost Behavior)
४.४ प्रत्यक्ष लागत तथा अप्रत्यक्ष लागत (Direct Cost and Indirect Cost)
४.५ संयुक्त लागत तथा सहभागी लागत (Joint Cost and Common Cost), अवसर लागत (Opportunity Cost), स्थगन लागत (Deferred cost)
४.५ लागत प्रणाली (Costing System)
४.५.१ प्रक्रियागत लागत प्रणाली (Process Costing)
४.५.२ कार्यगत लागत प्रणाली (Job Costing)
४.५.३ ठेक्का लागत प्रणाली (Contract Costing)
४.५.४ समाविष्ट लागत तथा परिवर्तनशील लागत प्रणाली (Absorption costing and variable costing)

५. व्यवस्थापन लेखा (Management Accounting) ५

५.१ व्यवस्थापन लेखाको उत्पत्ति र विकास : अर्थ, विशेषता, क्षेत्र, उद्देश्य र कार्यहरू व्यवस्थापन लेखाको औजार, पद्धति र सीमितता
५.२ वित्तीय विवरण : विश्लेषण र व्याख्या (Financial statement : Its analysis and Interpretation)
५.३ मध्यकालीन खर्च संरचना (MTEF) सम्बन्धी जानकारी
५.४ सार्वजनिक खर्च तथा वित्तीय उत्तरदायित्व (Public Expenditure andn Financial Accountability - PEFA)
५.५ वित्तीय हस्तान्तरण अनुदानसम्बन्धी व्यवस्था
५.६ आर्थिक प्रशासनमा प्रयोगमा रहेका सूचना प्रणालीहरू (Line Ministry Budget Information System-LMBIS, Privince Line Ministry Budget Information System-PLMBIS, Sub–National Treasury Regulatory Application-SuTRA, Revenue Management Information System-RMIS= Computerized Government Accounting System-CGAS, Treasure Single Account-TSA, Public Assets Management System-PAMS

६. सेवासँग सम्बन्धित कानुनी व्यवस्थाहरू १५

६.१ मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालय ऐन, २०७६

६.२ मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालय शिक्षक तथा कर्मचारी सेवाका सर्त र सुविधासम्बन्धी नियमावली, २०७८
६.३ मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालय आर्थिक प्रशासनसम्बन्धी नियमावली, २०७८
६.४ मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालय शैक्षिक प्रशासनसम्बन्धी नियमावली, २०७८
६.५ मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालय सेवा आयोगसम्बन्धी नियमावली, २०७८
६.६ मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालय संरक्षण समितिसम्बन्धी नियमावली, २०७८
६.७ भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
६.८ सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नियमावली, २०६४
६.९ लेखा परीक्षण ऐन, २०७५
६.१० आयकर ऐन, २०५८
६.११ आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र नियमावली २०७७
६.१२ प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७८ र नियमावली

प्रयोगात्मक परीक्षा

समय : ३० मिनेट प्रश्न संख्या : ६
पूर्णाङ्क : ३० उत्तीर्णाङ्क : १२

कम्प्युटर सीप परीक्षणसम्बन्धी प्रयोगात्मक परीक्षा योजना

विषयवस्तु शीर्षक	**प्रयोगात्मक अंक**	**समय**
English Typing	३	४ मिनेट
Devanagari Typing	३	४ मिनेट
Windows Basic, Email and Internet	३	३ मिनेट
Word Processing	८	७ मिनेट
Electronics Spreadsheet	८	७ मिनेट
Presentation System	५	५ मिनेट
Total	**३०**	३० मिनेट

प्रयोगात्मक परीक्षाका विषयवस्तु

1. Windows basic, Email and Internet
    - Introduction to Graphical User Interfac
    - Use & Update of Antivirus Concept of virus, worm, spam etc.
    - Starting and shutting down Windows
    - Basic Windows elements - Desktop, Taskbar, My Computer, Recycle Bin etc

- Concept of file, folder, menu, toolbar
- Searching files and folders
- Internet browsing & searching the content in the web
- Creating Email ID, Using email and mail client tools
- Basic Network troubleshooting (checking network & internet connectivity)

2. Word Processing
    - Creating, saving and opening documents
    - Typing in Devanagari and English
    - Copying, Moving, Deleting and Formatting Text
    - Paragraph formatting (alignment, indentation, spacing etc.)
    - Creating lists with Bullets and Numbering
    - Creating and Manipulating Tables
    - Borders and Shading
    - Creating Newspaper Style Documents Using Column
    - Security Techniques of Document
    - Inserting header, footer, page number, Graphics, Pictures, Symbols
    - Page setting, previewing and printing of documents
    - Mail merge

3. Presentation System
    - Introduction to presentation application
    - Creating, Opening & Saving Slides
    - Formatting Slides, Slide design, Inserting header & footer
    - Slide Show
    - Animation
    - Inserting Built-in picture, Picture, Table, Chart, Graphs, and Organization Chart etc

4. Electronic Spreadsheet
    - Organization of Electronic Spreadsheet applications (Cells, Rows, Columns, Worksheet, Workbook and Workspace)
    - Creating, Opening and Saving Work Book
    - Editing, Copying, Moving, Deleting Cell Contents

- Formatting Cells (Font, Border, Pattern, Alignment, Number , Protection, Margins and text wrap)
- Formatting Rows, Column and Sheets
- Using Formula with Relative and Absolute Cell Reference
- Using Basic Functions (IF, SUM, MAX, MIN, AVERAGE etc)
- Sorting and Filtering Data
- Inserting Header and Footer
- Page Setting, Previewing and Printing

नमुना प्रश्नरू

छोटो उत्तर आउने प्रश्नहरू

१. आन्तरिक लेखापरीक्षण र अन्तिम लेखापरीक्षणबीच फरक छुट्ट्याउनुहोस् । ५

२.नेपालको आर्थिक प्रशासनमा प्रयोग हुने सूचना प्रविधि lMBIS र TSA बारेमा लेख्नुहोस् । (२.५+२.५)

लामो उत्तर आउने प्रश्नहरू

१. लेखापरीक्षण ऐन २०७५ मा उल्लेखित लेखापरीक्षणका तरिकाहरू लेख्नुहोस । महालेखापरीक्षकले औचित्यको दृष्टिकोणबाट परीक्षण गर्ने कुराहरू के के हुन ? (४+६)

☆☆☆